

Аннотация

Влияние особенностей регуляции эмоций на сценарии поведения в ситуации провокации агрессии у старшеклассников: аннотация к дипломной работе / София Олеговна Шаброва; БГУ, факультет философии и социальных наук, кафедра социальной и организационной психологии; науч. рук. Игорь Александрович Фурманов.

Дипломная работа состоит из оглавления, реферата дипломной работы, введения, 2 глав, заключения, списка использованных источников и приложений.

Общий объем работы составляет 66 страниц, в том числе 4 рисунка, 5 приложений, 57 источников.

Ключевые слова: РЕГУЛЯЦИЯ ЭМОЦИЙ, СЦЕНАРИИ ПОВЕДЕНИЯ, СИТУАЦИЯ ПРОВОКАЦИИ, ВЛИЯНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ РЕГУЛЯЦИИ ЭМОЦИЙ НА СЦЕНАРИИ ПОВЕДЕНИЯ В СИТУАЦИИ ПРОВОКАЦИИ АГРЕССИИ У СТАРШЕКЛАССНИКОВ.

Объект исследования – сценарии поведения в ситуации провокации агрессии.

Предмет исследования – сценарии поведения в ситуации провокации агрессии с различными способами регуляции эмоции гнева у старшеклассников.

Цель исследования – выявить влияние особенностей регуляции эмоции гнева на сценарии поведения в ситуации провокации агрессии у старшеклассников.

Методы проведения исследования: опросный метод, методы статистического анализа данных.

В дипломной работе определены половые различия в способах регуляции эмоции гнева. Мальчики чаще проявляют эмоцию гнева в открытой форме, чем девочки. Девочки чаще испытывают гнев на протяжении длительного времени. А также девочки чаще контролируют внешние и внутренние проявления эмоции гнев, чем мальчики. Установлены половые различия во взаимосвязи способов регуляции эмоции гнева и сценариев поведения в ситуации провокации. Выявлены половые различия во влиянии способов регуляции эмоции гнева на сценарии провокации в ситуации провокации агрессии. Установлено, что прогностическими показателями активной агрессии у мальчиков являются: гнев как черта, гнев как состояние, внешнее выражение гнева, гнев как реакция, внутреннее выражение гнева, контроль гнева. Для пассивной агрессии являются: внутреннее выражение гнева, гнев как состояние, гнев как реакция. Для подавленной агрессии:

внутреннее выражение гнева. Для асертивной реакции: внутреннее выражение гнева, внешнее выражение гнева, контроль гнева. А показателями бегства/ухода: внешнее выражение гнева, гнев как состояние.

По результатам исследования установлено, что прогностическими показателями активной агрессии у девочек являются: внешнее выражение гнева, внутреннее выражение гнева и контроль гнева. Пассивной агрессии: внутреннее выражение гнева, гнев как состояние. Подавленной агрессии: внутреннее выражение гнева. Асертивной реакции: гнев как черта, внутреннее выражение гнева, контроль гнева. А прогностическими показателями бегства/ухода являются: гнев как состояние, контроль гнева, гнев как черта, а также гнев как реакция.

Научная новизна исследования. Исследование выявило существенные различия в способах регуляции гнева у старшеклассников в зависимости от ситуации провокации агрессии. Были обнаружены половые различия как в применяемых стратегиях управления эмоциями, так и в сценариях поведения в подобных ситуациях. Также стоит дополнить, что исследование проведено. С учетом половых различий.

Дипломная работа является самостоятельным научным исследованием автора, оригинальность составила 64,08%.

Полученные результаты могут быть использованы для разработки обучающих и консультационных программ для школьников по улучшению учебного процесса. Внедрение таких программ позволит сформировать у школьников навыки регуляции эмоционального состояния и выработать способы реагирования на агрессивное поведение окружающих.

Анотацыя

Уплыў асаблівасцяў рэгуляцыі эмоцый на сцэнары паводзін у сітуацыі правакацыі агрэсіі ў старшакласнікаў: анатацыя да дыпломнай працы / Шаброва Сафія Алегаўна; БДУ, факультэт філасофіі і сацыяльных навук, кафедра сацыяльнай і арганізацыйнай псіхалогіі; навук. рук. Ігар Аляксандравіч Фурманаў.

Дыпломная праца складаецца з зместа, рэферата дыпломнай працы, уводзінаў, 2 кіраўнікоў, заключэння, спісу выкарыстаных крыніц і прыкладанняў.

Агульны аб'ём работы складае 66 старонак, у тым ліку 4 малюнкi, 5 дадаткаў, 57 крыніц.

Ключавыя словы: РЭГУЛЯЦЫЯ ЭМОЦЫЙ, СЦЭНАРЫ ПАВОДЗІНЫ, СІТУАЦЫЯ ПРАВАКАЦЫІ, УПЛЫЎ АСАБЛІВАСЦЕЙ РЭГУЛЯЦЫІ ЭМОЦЫЙ НА СЦЭНАРЫ ПАВОДЗІНЫ Ў СІТУАЦЫІ

ПРАВАКАЦЫІ АГРЭСІІ.

Аб'ект даследавання - сцэнары паводзін у сітуацыі правакацыі агрэсіі.

Прадмет даследавання - сцэнары паводзін у сітуацыі правакацыі агрэсіі з рознымі спосабамі рэгуляцыі эмоцыі гневу ў старшакласнікаў.

Мэта даследавання - выявіць уплыў асаблівасцяў рэгуляцыі эмоцыі гневу на сцэнары паводзін у сітуацыі правакацыі агрэсіі ў старшакласнікаў.

Метады правядзення даследавання: апытальны метада, метады статыстычнага аналізу даных.

У дыпломнай рабоце вызначаны палавыя адрозненні ў спосабах рэгуляцыі эмоцыі гневу. Хлопчыкі часцей праяўляюць эмоцыю гневу ў адчыненай форме, чым дзяўчынкі. Дзяўчынкі часцей адчуваюць гнеў на працягу доўгага часу. А таксама дзяўчынкі часцей кантралююць вонкавыя і ўнутраныя праявы эмоцыі гнеў, чым хлопчыкі. Устаноўлены палавыя адрозненні ва ўзаемасувязі спосабаў рэгуляцыі эмоцыі гневу і сцэнарыяў паводзін у сітуацыі правакацыі. Выяўлены палавыя адрозненні ва ўплыве спосабаў рэгуляцыі эмоцыі гневу на сцэнары правакацыі ў сітуацыі правакацыі агрэсіі. Устаноўлена, што прагнастычнымі паказчыкамі актыўнай агрэсіі ў хлопчыкаў з'яўляюцца: гнеў як рыса, гнеў як стан, знешні выраз гневу, гнеў як рэакцыя, унутраны выраз гневу, кантроль гневу. Для пасіўнай агрэсіі з'яўляюцца: унутраны выраз гневу, гнеў як стан, гнеў як рэакцыя. Для прыгнечанай агрэсіі: унутраны выраз гневу. Для асэртыўнай рэакцыі: унутраны выраз гневу, вонкавы выраз гневу, кантроль гневу. А паказчыкамі ўцёкаў / догляду: знешняе выраз гневу, гнеў як стан.

Па выніках даследавання ўстаноўлена, што прагнастычнымі паказчыкамі актыўнай агрэсіі ў дзяўчынак з'яўляюцца: знешняе выраз гневу, унутранае выраз гневу і кантроль гневу. Пасіўнай агрэсіі: унутраны выраз гневу, гнеў як стан. Прыгнечанай агрэсіі: унутраны выраз гневу. Асэртыўнай рэакцыі: гнеў як рыса, унутраны выраз гневу, кантроль гневу. А прагнастычнымі паказчыкамі ўцёкаў / догляду з'яўляюцца: гнеў як стан, кантроль гневу, гнеў як рыса, а таксама гнеў як рэакцыя.

Навуковая навізна даследавання. Даследаванне выявіла істотныя адрозненні ў спосабах рэгуляцыі гневу ў старшакласнікаў у залежнасці ад сітуацыі правакацыі агрэсіі. Былі выяўлены палавыя адрозненні як у прымяняемых стратэгія кіравання эмоцыямі, так і ў сцэнарах паводзін у падобных сітуацыях. Таксама варта дапоўніць, што даследаванне праведзена. З улікам палавых адрозненняў.

Дыпломная праца з'яўляецца самастойным навуковым даследаваннем аўтара, арыгінальнасць склала 64,08%.

Атрыманыя вынікі могуць быць выкарыстаны для распрацоўкі навучальных і кансультацыйных праграм для школьнікаў па паляпшэнні

навчального процесу. Укаранення таких програм дасть можливість сформувати у школярів навички регулювати емоційний стан і виражати способи реагування на агресивні поведінки навколишніх.

Annotation

The influence of emotion regulation features on behavioral scenarios in a situation of aggression provocation in high school students: abstract to the diploma thesis / Sofia Shabrova; BSU, Faculty of Philosophy and Social Sciences, Department of Social and Organizational Psychology; research director Igor Furmanov.

The diploma thesis consists of a table of contents, an abstract of the diploma thesis, an introduction, 2 chapters, a conclusion, a list of references and appendices.

The total volume of the work is 66 pages, including 4 figures, 5 appendices, 57 sources.

Key words: EMOTION REGULATION, BEHAVIOR SCENARIOS, PROVOCATION SITUATION, INFLUENCE OF EMOTION REGULATION FEATURES ON BEHAVIOR SCENARIOS IN A SITUATION OF AGGRESSION PROVOCATION IN HIGH SCHOOL STUDENTS.

The object of the study is behavior scenarios in a situation of aggression provocation.

The subject of the study is behavior scenarios in a situation of aggression provocation with different ways of regulating the emotion of anger in high school students.

The purpose of the study is to identify the influence of the features of anger emotion regulation on behavior scenarios in a situation of aggression provocation in high school students.

Research methods: survey method, methods of statistical data analysis.

The diploma work identifies gender differences in the ways of regulating the emotion of anger. Boys more often express the emotion of anger in an open form than girls. Girls more often experience anger for a long time. Also, girls more often control external and internal manifestations of the emotion of anger than boys. Gender differences in the relationship between the ways of regulating the emotion of anger and behavior scenarios in a provocation situation are established. Gender differences in the influence of the ways of regulating the emotion of anger on provocation scenarios in a situation of aggression provocation are revealed. It has been established that the prognostic indicators of active aggression in boys are: anger as a trait, anger as a state, external expression of anger, anger as a reaction, internal expression of anger, anger control. For passive aggression are: internal expression of anger, anger as a state, anger as a reaction. For suppressed

aggression: internal expression of anger. For assertive reaction: internal expression of anger, external expression of anger, anger control. And the indicators of flight/withdrawal: external expression of anger, anger as a state. According to the results of the study, it has been established that the prognostic indicators of active aggression in girls are: external expression of anger, internal expression of anger, and anger control. Passive aggression: internal expression of anger, anger as a state. Suppressed aggression: internal expression of anger. Assertive reaction: anger as a trait, internal expression of anger, anger control. And the predictors of flight/withdrawal are: anger as a state, anger control, anger as a trait, and anger as a reaction.

Scientific novelty of the study. The study revealed significant differences in the methods of anger regulation in high school students depending on the situation of aggression provocation. Gender differences were found both in the strategies used to manage emotions and in the behavior scenarios in such situations. It is also worth adding that the study was conducted. Taking into account gender differences.

The diploma work is an independent scientific study of the author, the originality was 64.08%.

The results obtained can be used to develop training and consulting programs for schoolchildren to improve the educational process. The implementation of such programs will help to develop skills in regulating the emotional state in schoolchildren and develop ways to respond to the aggressive behavior of others.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ

1. Бандура, А. Подростковая агрессия: Изучение влияния воспитания и семейных отношений. – М: Апрель пресс: ЭКСМО-Пресс. – 2000. – 508 с.
2. Берковиц, Л. Агрессия: причины последствия и контроль. – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК. – 2001. – 352 с.
3. Бэррон, Р. Агрессия / Р. Бэррон, Д. Ричардсон. – СПб.: Питер. – 2001. – 352 с.
4. Вайнштейн, Л. А. Общая психология: учеб. пособие / Л.А. Вайнштейн, В. А. Поликарпов, И. А. Фурманов. Современная школа. – Минск. – 2011. – 416 с.
5. Власова, Н. В. Особенности регуляции эмоций / Н. В. Власова // Психологическая наука и образование. – 2017. – № 2. – С. 70-83.
6. Гальперин, П. Я. Введение в психологию. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1976. – 150 с.
7. Гиппенрейтер, Ю. Б. Психология индивидуальных различий. Тексты /

Ю. Б. Гиппенрейтер. – М. : Изд-во МГУ. – 1982. – 320 с.

8. Глуздова, О. В. Психологические особенности вербальной агрессии в подростковом возрасте: дисс. ... канд. псих. наук: 19.00.13 / О. В. Глуздова. – Н. Новгород. – 2002. – 144 с.

9. Джеймс, У. Психология / У. Джеймс. – М: академический проект: Гаудеамус. 2011. – 516 с.

10. Додонов, Б. И. Типы общей эмоциональной направленности людей и тенденции структурирования их эмоциональной сферы / Б.И. Додонов // Вопросы психологии. – 1972. – № 1. – С. 45-56.

11. Изард, К. Эмоции человека / К. Изард. – М. : Издательство МГУ. – 1980. – 440 с.

12. Иванова, Е. Гендерная проблематика в психологии // Введение в гендерные исследования. Ч. I: Уч. пособ. / Под ред. И. А. Жеребкиной. Харьков. – 2001. – С. 312–345.

13. Ильин, Е. П. Эмоции и чувства / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер. – 2019. – 784 с.

14. Клецина, И. С. Развитие гендерных исследований в психологии / И. С. Клецина // Общественные науки и современность. – 2002. – № 3. – С. 63-74.

15. Когнитивная психотерапия расстройств личности / Под ред. А. Бека, А. Фримена. – СПб.: Питер. – 2002. – 542 с.

16. Лазарус, Р. Теория стресса и психофизиологические исследования // Эмоциональный стресс / Под ред. Л. Леви.: Медицина. – 1970. – С. 178-208.

17. Левитов, Н. Д. Фрустрация как один из видов психических состояний / Н. Д. Левитов // Вопросы психологии. – 1967. – № 6. – С. 118-127.

18. Леонтьев, А. Н. Лекции по общей психологии / А. Н. Леонтьев. – М. : Изд-во МГУ. – 2000. – 1011 с.

19. Никифоров, А. С. Эмоции в нашей жизни / А. С. Никифоров. – М. : Советская Россия. – 1974. – 272 с.

20. Овсянникова, Е. П. Психолого-педагогическая коррекция агрессивного поведения старших подростков / Е. П. Овсянникова // Научно-методический электронный журнал Концепт. – 2015. – № 10. – С. 296-300.

21. Осипова, А. А. Общая психокоррекция / А. А. Осипова. – М. : ТЦ Сфера. – 2002. – 510 с.

22. Илюк, Р. Д. Особенности агрессии и гнева при зависимостях от различных психоактивных веществ. Пособие для врачей / Р. Д. Илюк, Д. И. Громыко. Санкт-Петербург. – 2012. – 53 с.

23. Падун, М. А. Регуляция эмоций и ее нарушения / М. А. Падун // Психологические исследования. – 2015. – № 39. – С. 1-13.

24. Перлз, Ф. Гештальт-подход. Свидетель терапии / Ф. Перлз. – М. : Изд-во Ин-та психотерапии. – 2001. – 207 с.

25. Рубинштейн, С. Л. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. – СПб. : Питер. – 1999. – 781 с.
26. Фресс, П. Экспериментальная психология / П. Фресс, Ж. Пиаже. – М. : Прогресс. – 1975. – 356 с.
27. Фурманов, И. А. Агрессия и насилие: диагностика, профилактика и коррекция. – 2007. – 479с.
28. Фурманов, И. А Психология детей с нарушениями поведения / И. А. Фурманов: Пособие для психологов и педагогов.-М.: Гуманитар. Изд. Центр ВЛАДОС. – 2004. – 351 с.
29. Фурманов, И. А Социально-психологические проблемы поведения: Курс лекций для студентов отделения психология / Мн.: БГУ. – 2000. – 91 с.
30. Холмогорова, А. Б. Культура, эмоции и психическое здоровье / А. Б. Холмогорова // Вопросы психологии. – 1999. – № 2. – С. 61–86.
31. Шингаров, Г. Х. Эмоции и чувства как формы отражения действительности / Г. Х. Шингарова. – М. : Наука. – 1971. – 223 с.
32. Экман, П. О выражении эмоций у человека и животных / П. Экман. – СПб. : Питер. – 2013. – 314 с.
33. Экман, П. Психология эмоций. Я знаю, что ты чувствуешь / П. Экман. – СПб. : Питер. – 2019. – 336 с.
34. Beck, A. T. Prisoners of hate: The cognitive basis of anger, hostility, and violence. – New York: HarperCollins Publishers. – 1999. – 345 p.
35. Berkowitz, L. Frustrations, appraisals, and aversively stimulated aggression / L. Berkowitz // Aggressive Behavior. – 1988. – Vol. 5 – P. 3-11.
36. Buss, A. H. An Inventory for Assessing Different Kinds of Hostility / A. H. Buss, M. Durkee // Journal of Consulting Psychology. – 1957. Vol. 21. – P.343-349.
37. Campos, J. J. Perception, appraisal, and emotion: The onset of social referencing / J. J. Campos, C. Stenberg // Infant social cognition Hillsdale, NJ: Erlbaum. – 1981. – Vol. 23 – P. 273-314.
38. Denson, T. F. The displaced aggression questionnaire / T. F. Denson, W. C. Pedersen, N. Miller// J. of Personality and Soc. Psychology. – 2006. – Vol. 90. – P. 1032-1051.
39. Crick, N. R. A review and reformulation of social information-processing mechanisms in children's social adjustment / N. R. Crick, K. A. Dodge // Psychological Bulletin. – 1994. Vol. 115. – P. 74-101.
40. Gross, J. J. Emotional Regulation in Adulthood: Timing is Everything / J. J. Gross // Current Directions in Psychological Science. – 2001. – Vol. 10. – P. 214-219.
41. Halligan, S. L. The attribution of hostile intent in mothers, fathers and their children / S. L. Halligan, P. J. Cooper, S. J. Healy, L. Murray // Abnormal Child

Psychology. – 2007. – Vol. 35. – P. 594-604.

42. Ishien, L. Saliva Cortisol and Heart Rate Variability as Biomarkers in Understanding Emotional Reaction and Regulation of Young Children / L. Ishien, C. Shu-Mei, P. Ciwas // Psychology. – 2013. – Vol. 4. – P. 105-176.

43. Lamoreaux, J. J. Frustration within the triggered displaced aggression paradigm: a thesis for the degree Master of arts (psychology) / J.J. Lamoreaux. – California. – 2006. – 81 p.

44. Lazarus, R. Stress, Appraisal, and Coping / R. Lazarus, S. Folkman. New York: Springer. – 1984. – 445 p.

45. Mathieson, L. C. Hostile Intent Attributions and Relational Aggression: The Moderating Roles of Emotional Sensitivity, Gender, and Victimization / L. C. Mathieson, et al. // Journal of Abnormal Child Psychology. – 2011. – Vol. 39. – P. 977-987.

46. Miller, N. The frustration-aggression hypothesis / Symposium on the Frustration // Psychological Review. – 1948. – P. 337-366.

47. O'Connor, D. Measuring aggression: self-reports, partner reports, and responses to provoking scenarios / D. O'Connor, J. Archer, W. Wu // Aggressive behavior. – 2001. – Vol. 27. – P. 79-101.

48. Orobio de Castro, B. Hostile attribution of intent and aggressive behavior: a meta-analysis / B. Orobio de Castro, J. W. Veerman, W. Koops, J. D. Bosch, H. J. Monshouwer // Child Development. – 2002. – Vol. 1 (73). – P. 916-934.

49. Osterman, K. Cross-cultural evidence of female indirect aggression / K. Osterman // Aggressive behavior. – 1998. – Vol. 24. – P. 1-8.

50. Pedersen, V. C. The impact of attributional processes on triggered displaced aggression / V. C. Pedersen // Motivation and emotion. – 2006. – Vol. 30. – P. 75-87.

51. Rozin, P. A perspective on disgust / P. Rozin, A. E. Fallon // Psychological Review. – 1987. – Vol. 94. – P. 23-41.

52. Spilberger Ch. D. STAXI: State – Trait Anger Expression Inventory-2. New York: Hemisphere. – 1999. – 94 p.

53. Steiner, J. E. Human facial expression in response to taste and smell stimulation / J. E. Steiner // Advances in child development and behavior. – 1979. – Vol. 13. – P. 257-294.

54. Valiente, C. Parenting and Children's Adjustment: The Role of Children's Emotion Regulation / C. Valiente, N. Eisenberg // Emotion regulation in couples and families: Pathways to dysfunction and health – American Psychological Association. – 2006. – P. 123-142.

55. Weber, H. Belastungsverarbeitung / H. Weber // Z. für Klinische Psychologie. – 1992. – Vol. 21. – P. 17-27.

56. Weiner, B. Misattribution for failure and enhancement of achievement

strivings / B. Winner, J. Sierd // J. Of Personality and Social Psychology. – 1975. – Vol. 31. – P.415-421.

57. Zillmann, D. Hostility and aggression / D. Zillmann. – Hillsdale, N.J.: Erlbaum. 1979. – 422 p.

